

การประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
A Model of Application of Baladhamma for the Academic
Administration of School Administrator under the Office of Basic Education
Commission Ministry of Education

¹ศิวัพงษ์ เปี่ยมสวัสดิ์ ²พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย

¹Sivapong Paimsawad ²Phramaha Kraiwan Jinadattiyo

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย

^{1,2}Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding author, e-mail: Sivapong.p@debsirin.ac.th

Received January 8, 2025; Revised January 24, 2025; Accepted: January 25, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Reseach) กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนมัธยมในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 330 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการ จำนวนทั้งหมด 990 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.6-1.0 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.302-0.835 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.980 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงเส้นและวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ได้องค์ประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ และ 85 ตัวแปร 2) ผลการประเมินและรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า เป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักพลธรรม; การบริหารงานวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; โรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the components of the application of principles of morality in academic administration by administrators of educational institutions under the Office of the Basic Education Commission, 2) to create a model for the application of principles of morality in academic administration by administrators of educational institutions under the Office of the Basic Education Commission, using mixed research methods (Mixed Methods Research). The sample group consisted of 330 secondary schools under the Basic Education Commission. The information providers include: Educational institution administrators Deputy Educational Institution Administrator and teachers working in academic areas, a total of 990 people using a questionnaire as a 5-level evaluation scale with an index of consistency (IOC) between 0.6-1.0 and a discriminatory power between 0.302-0.835 and has a confidence value of 0.980. The statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation and to analyze for linear relationships and analyze content using statistical computer programs. The research results were found that: 1) Components of the application of principles of morality in academic administration by administrators of educational institutions under the Office of the Basic Education Commission with analysis synthesize concepts, theories, documents, and related research and interviews experts were found that: a total of 7 elements and 85 variables were obtained. 2) The results of the evaluation and certification of the model from experts and experts were found that: It is a model has 7 important elements which are appropriate, correct, possible and can be used.

Keywords: Application; Moral principles; Academic administration; Educational Institution Administrators; Schools under the Office of Basic Education Commission

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาองค์กรไปจนถึงการพัฒนาประเทศและโลกใบนี้ การที่จะสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพขึ้นมาในสังคมได้นั้นหนึ่งในปัจจัยสำคัญก็คือการศึกษา (Education) นั่นเอง การศึกษานอกจากจะทำให้มนุษย์เกิดความรู้และพัฒนาตนได้แล้ว สิ่งนี้ยังสามารถเป็นตัวกำหนดทิศทางของประเทศได้อีกด้วย เพราะหากประเทศไหนมีการส่งเสริมการศึกษาที่ถูกทิศทาง ตลอดจนวางแผนการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ประเทศนั้นมีต้นทุนที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการร่วมกันสร้างประเทศให้ก้าวไกล นั้นรวมถึงหน่วยย่อยอย่างองค์กรด้วยที่หากคัดสรรทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานก็ย่อมส่งผลให้องค์กรพัฒนาได้อย่างก้าวไกลเช่นกัน ขณะเดียวกันองค์กรก็ควรไม่หยุดที่จะพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรด้วย เพราะการศึกษานั้นไม่มีวันสิ้นสุด ทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ไปตลอดได้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลาด้วยเช่นกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 50 (4) ได้กล่าวถึงหนึ่งในหน้าที่ของบุคคลนั้นคือเข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งหมายถึงการบังคับให้เด็กทุกคนต้องมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาอบรมตามการศึกษาภาคบังคับ และขณะเดียวกันบิดามารดา หรือผู้ปกครองย่อมต้องมีหน้าที่พาเด็กไปเข้ารับการศึกษาอบรมและในมาตรา 54 วรรคแรก ได้กล่าวว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาที่มีความเสมอภาคแก่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกฐานะ และทุกพื้นที่ โดยให้เป็นหน้าที่ของรัฐเข้ามาดูแลและพัฒนาตั้งแต่เด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้สามารถมีสติปัญญาที่พัฒนาและมีวินัยที่ดี งามอย่างเสมอเหมือนกันรวมทั้งกำหนดเป้าหมายของการให้การศึกษาและผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560)

การบริหารวิชาการถือว่าเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สฤติชัย วรานนท์, 2553) ได้ตามมาตราฐานการศึกษา มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานขององค์การปกครองท้องถิ่นและระดับชาติ ดังนั้นในสถานศึกษาการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ด้วยขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ มี 17 ภาระงานในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ซึ่งจำเป็นต้องมีความวิริยะพากเพียรในการอุทิศเวลาให้กับทางราชการ

ตามพระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานราชการให้สำเร็จลุล่วงในมาตรา 82 ได้กล่าวว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาวินัยที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้อย่างเคร่งครัดและในมาตรา 84 ได้กล่าวว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสมอภาคและเที่ยงธรรม มีความวิริยะ อุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร ดูแลเอาใจใส่ รักษาประโยชน์ทางราชการ และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด และในวรรค ได้กล่าวว่า ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจและหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น และในวรรคท้ายได้กล่าวว่าการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่ควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2560)

แต่ในปัจจุบันข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำความผิดต่อหน้าที่คดี เช่นในคดีหมายเลขดำที่ อม.18/2565 หมายเลขที่ อม.30/2567 เป็นการที่ทุจริตเชิงนโยบาย ทุจริตการจัดสรร

งบประมาณ เพื่อก่อสร้างสนามฟุตบอล โรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ปีงบประมาณ 2555 และคำสั่งของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ 324 / 2561 ลงวันที่ 18 เมษายน 2561 แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับเรื่องจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคีรัฐกรณีผู้อำนวยการโรงเรียนทุจริตเรียกรับเงินจากผู้ปกครอง เป็นตัวอย่างของการที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในตำแหน่งผู้บริหารได้ทำการทุจริต ไม่ปฏิบัติตนในการรักษาวินัย (คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2567)

ในการจะแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ดีที่สุดคือการให้ตนเองเป็นคนที่จะเตือนตนเองให้ตระหนักและเห็นถึงการละซึ่งกิเลสความอยากซึ่งในการปฏิบัติราชการนั้นมีโอกาสที่จะแสวงหาช่องทางที่ทุจริตได้ ประกอบกับการบริหารงานราชการให้บรรลุความสำเร็จนั้นต้องใช้ทั้งกำลังกาย กำลังใจเป็นอย่างมาก ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาได้มี หลักพลธรรม 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมอันเป็นพลังคุณธรรมที่ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยความมั่นใจ ไม่หวั่นไหว อยู่ในจิตสำนึก อยู่ในความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นธรรมอันเหนี่ยวรั้งควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออก ทำให้มีความมั่นใจในตัวเอง ตลอดจนการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จะสามารถมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการซึ่งถือเป็นหัวใจหลักสำคัญของสถานศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และพัฒนาการศึกษาชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้าง ตรวจสอบและประเมินรับรองรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ของการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัย และสัมภาษณ์แนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ รวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาองค์ประกอบการประยุกต์หลักพลธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Interview)

2. สร้างรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำแบบสอบถามที่จัดทำสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบ (Path Analysis) ว่าพหุตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ประเมินและรับรองรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 รูป/คน เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบให้มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น หน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) จำนวน 2,358 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 330 โรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Sample Unit) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก (Lottery) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการและครูที่ทำหน้าที่งานวิชาการจำนวน 990 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามกรอบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อผู้บริหารโรงเรียนว่ามีการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับใด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ค้นหาคุณภาพของเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ศึกษานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ 2. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธาน และกรรมการที่ปรึกษาฯ ศึกษานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถามรูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ รายข้อ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความ

สอดคล้องเท่ากับ 0.8-1.00 3. หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยการวิเคราะห์ หาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (alpha coefficient) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.994

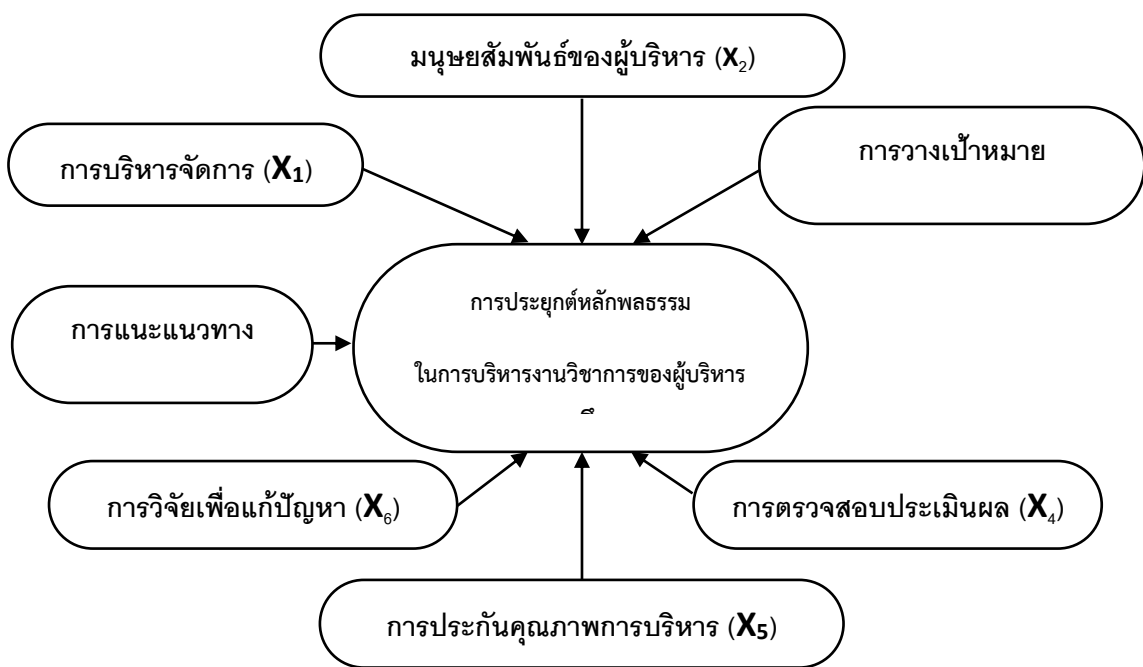
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียด ดังนี้ 1) ขอหนังสือเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล 2) นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล 3) ทำการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 4) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการนัดหมายวัน เวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เตรียมศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง สมุดจดบันทึก และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียด ดังนี้ 1. การวิเคราะห์เนื้อหา จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ด้วยวิธี (Content Analysis) แล้วนำข้อมูลมาสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา 2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage) 3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวแปรการประยุกต์หลักพลธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหาค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป 4. วิเคราะห์องค์ประกอบ (Path Analysis) เพื่อศึกษารูปแบบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

ผลการศึกษา

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ได้ตัวแปร จำนวน 132 ตัวแปร และได้ร่างองค์ประกอบจำนวน 17องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย 1) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) ด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่ง การเรียนรู้ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา 10) ด้านการแนะแนว 11) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน 15) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) ด้านการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path Analysis) พบว่าได้ 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ 2 มนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหาร องค์ประกอบที่ 3 การวางแผนเป้าหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การตรวจสอบประเมินผล องค์ประกอบที่ 5 การประกันคุณภาพการบริหาร องค์ประกอบที่ 6 การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา องค์ประกอบที่ 7 การแนะแนวทางวิชาการ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลว่าพหุตัวแปรมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า มีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อวิเคราะห์ เส้นทางอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผลการประเมินและรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า เป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า รูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้รับการสนับสนุนจากคณะครู และผู้บริหารสถานศึกษาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1. ด้านการบริหารจัดการสามารถกล่าวได้ว่าการบริหารการทำงานและการจัดการทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การทำงานเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด 2. ด้านมนุษย์

สัมพันธ์ของผู้บริหาร กล่าวได้ว่าการจัดการและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรและสังคมในองค์กร

3. ด้านการวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา กล่าวได้แก่การกำหนดและวางเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน 4. ด้านการตรวจสอบประเมินผล กล่าวได้ว่ากระบวนการที่ใช้เพื่อประเมินและวิเคราะห์ผลสำเร็จของกิจกรรมต่างๆ เทียบกับเป้าหมายที่กำหนด 5. ด้านการประกันคุณภาพการบริหาร กล่าวได้ว่าการตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มั่นใจว่ามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 6. ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา กล่าวได้ว่าการศึกษาและค้นคว้าเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในองค์กร 7. ด้านการแนะแนวทางวิชาการ กล่าวได้ว่าการให้คำแนะนำและทิศทางการวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากร ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบเหล่านี้ในการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และการเสริมสร้างความสามารถในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและท้าทายที่เกิดขึ้นในวงการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของวินณวรรธน์ ศรีไสว และคณะ ได้ศึกษาและทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักพละ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า 1) การบริหารการศึกษาตามหลักพละ 4 โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักพละ 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักพละ 4 ดังนี้ 1) การบริหารวิชาการตามหลักพละ 4 ผู้บริหารควรยึด “ปัญญาพละ” คือ กำลังของความรู้ ความสามารถ ในการบริหารงานวิชาการเป็นหลักในการดำเนินงาน 2) การบริหารงานงบประมาณตามหลักพละ 4 ผู้บริหารควรยึด “ปัญญาพละ” คือ กำลังแห่งความรู้ ความสามารถและความแม่นยำเกี่ยวกับงานการเงิน เป็นหลักอีกประการคือ “อนวัชพละ” คือ กำลังของการดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตของผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงิน 3) การบริหารงานบุคคลตามหลักพละ 4 ผู้บริหารควรยึด “ปัญญาพละ” เป็นหลักในการบริหารงานบุคคล อีกประการคือ “สังคหพละ” คือกำลังของการสงเคราะห์ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา 4) การบริหารงานทั่วไปตามหลักพละ 4 ผู้บริหารควรยึด “ปัญญาพละ” เป็นหลัก และอีก 2 ประการคือ “วิริยะพละ” และ “สังคหพละ” ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่สกัดได้ในด้านการบริหารจัดการ: การบริหารการทำงานและการจัดการทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การทำงานเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นต้น (วินณวรรธน์ ศรีไสว และคณะ, 2564)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การประยุกต์หลักพละธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผลการประเมินและรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า เป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับคำกล่าวของพระมหาสมควร ศรีสงคราม ได้สรุปความหมายของวิริยะพละว่ากำลังความเพียรคือ พฤติกรรมของผู้ที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่การทำงานด้วยความรักและพอใจ ต้องการผลสำเร็จของงาน มีความพยายามเข้มแข็ง อดทนไม่ท้อถอย พิจารณาใคร่ครวหาเหตุผล ดำเนินงานด้วยการวางแผนปฏิบัติงานตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงงานอยู่เสมอ (พระมหาสมควร ศรีสงคราม, 2550)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ในงานวิจัยครั้งนี้คือรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยหลักพลธรรม 4 ประการ คือ 1) ปัญญาพละ มีองค์ประกอบ 2 ปัจจัย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการ และองค์ประกอบที่ 7 การแนะแนวทางวิชาการ องค์ประกอบที่ 2) วิริยพละ มีองค์ประกอบ 2 ปัจจัย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 การวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา และองค์ประกอบที่ 6 การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา 3) อนุวัชพละ มีองค์ประกอบ 2 ปัจจัย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 4 การตรวจสอบประเมินผล และองค์ประกอบที่ 5 การประกันคุณภาพการบริหาร และ 4) สังคหพละ มีองค์ประกอบที่ 2 มนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหาร ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดที่ผู้วิจัยสกัด และนำไปปรับให้เข้ากับหลักพลธรรม 4 ประการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถ้าขาดองค์ประกอบหลักใดหนึ่งไปจะทำให้การประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการ ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ถ้าผู้บริหารนำผลการทดสอบหรือองค์ประกอบเหล่านี้ไปพัฒนาเพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษาจะทำให้การดำเนินงานในด้านวิชาการบรรลุเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพ งานวิชาการของโรงเรียน ด้านต่างๆ ด้านนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ และให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และต่อยอดนำไปบริหารงานด้านอื่นๆ ได้

สรุป

องค์ประกอบของการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีองค์ประกอบหลักทั้ง 7 ด้าน ในส่วนของการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 1) ปัญญาพละ มีองค์ประกอบ 2 ปัจจัย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการ และองค์ประกอบที่ 7 การแนะแนวทางวิชาการ 2) วิริยพละ มีองค์ประกอบ 2 ปัจจัย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 การวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา และองค์ประกอบที่ 6 การวิจัยเพื่อแก้ปัญหา 3) อนุวัชพละ มีองค์ประกอบ 2 ปัจจัย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 4 การตรวจสอบประเมินผล และองค์ประกอบที่ 5 การประกันคุณภาพการบริหาร และ 4) สังคหพละ มีองค์ประกอบ 1 ปัจจัย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 มนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาและเข้าใจหลักพลธรรม การศึกษาและทำความเข้าใจในหลักพลธรรมที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญอย่างมาก ควรตระหนักถึงความหมายและความสำคัญของพลธรรมแต่ละประการ (ปัญญาพละ, วิริยพละ, อนุวัชพละ, สังคหพละ) และการประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา

1.2 การนำแผนการประยุกต์ใช้ ให้ความสำคัญกับการวางแผนการทำงานที่มีรายละเอียดและชัดเจน เน้นไปที่การปรับใช้หลักพลธรรมในแต่ละประการให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ของสถานศึกษา

1.3 การบริหารจัดการและการแนะแนวทางวิชาการ ควรเน้นการบริหารจัดการอย่างมีอาชีพที่สนับสนุนการประยุกต์ใช้หลักพลธรรม และการแนะแนวทางวิชาการที่มีเป้าหมายชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษา

1.4 การตรวจสอบและประเมินผล ควรจัดทำระบบตรวจสอบและประเมินผลที่มีเป้าหมายชัดเจนเพื่อวัดผลการประยุกต์ใช้หลักพลธรรมในการบริหารสถานศึกษา และทำการปรับปรุงตามผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง

1.5 การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้ความสำคัญกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร นักเรียน และสังคมในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้มีการเรียนรู้และการพัฒนาที่ดี

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 หน่วยงานต้นสังกัดที่มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบในส่วนของการบริหารวิชาการควรนำรูปแบบการประยุกต์หลักพระธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการ (2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร (3) ด้านการวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา (4) ด้านการตรวจตรวจสอบประเมินผล (5) ด้านการประกันคุณภาพการบริหาร (6) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา (7) ด้านการแนะแนวทางวิชาการที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกรูปแบบที่จะทำให้การบริหารวิชาการเป็นไปได้อย่างดีเพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาไปได้อย่างดีและมีคุณภาพ

2.2 หน่วยงานต้นสังกัด เช่น คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำหลักพลธรรม 4 ไปเป็นแนวทางในการเสริมแรงให้กับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่งานราชการ ด้วยงานราชการนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความตั้งใจพัฒนาตนเอง ซึ่งต้องเกิดจากความพากเพียรอดสาหัสเสียสละทั้งเวลาส่วนตัวเพื่อทุ่มเทให้กับการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งคือการแบ่งปันสิ่งต่างๆ ให้กับสังคม ดังนั้นหลัก พลธรรม 4 ซึ่งประกอบด้วย (1) หลักปัญญาพละ ความฉลาดความรอบรู้ (2) หลักวิริยะพละ ความเพียร มานะบากบั่น (3) หลักกอนวัชชะพละ การทำงานที่ไม่เป็นโทษ ยึดถือความสุจริตเป็นที่ตั้ง และ (4) หลักสังคหะพละ การแบ่งปันสงเคราะห์ผู้คนที่ทั้งในสถานศึกษาและชุมชนภายนอกจึงเป็นหลักธรรมที่สมควรนำมาเผยแพร่เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการ (2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร (3) ด้านการวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา (4) ด้านการตรวจตรวจสอบประเมินผล (5) ด้านการประกันคุณภาพการบริหาร (6) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา (7) ด้านการแนะแนวทางวิชาการหรือหน่วยงานอื่นใดไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถม มัธยม คณะกรรมการอาชีวศึกษา ตลอดจนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนก็

สามารถนำรูปแบบประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้เพื่อพัฒนางานบริหารวิชาการได้เช่นกัน

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากบริบทของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

4.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานอื่นๆ นอกเหนือจากงานวิชาการ ควรบูรณาการกับงานบริหารด้านอื่นๆ อีก 3 ฝ่าย เช่น งบประมาณ งานบุคคล และบริหารทั่วไป เนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานแตกต่างกัน ทำให้การตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันด้วย

4.3 ควรทำการวิจัยเชิงพัฒนาตัวชี้วัดรูปแบบการประยุกต์หลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำตัวแปรสังเกตได้ในการวิจัยครั้งนี้มาเป็นกรอบในการวิจัย เพื่อผสมผสาน หลักการแนวคิด ทฤษฎี ตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลประสิทธิภาพการดำเนินงาน ด้านวิชาการหรือด้านอื่นๆ อีก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป

4.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักพลธรรมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับสากล เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจากต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 06 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ตอนที่ 4 ก, หน้า 13.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2567). *คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 21 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.nacc.go.th/>

พระมหาสมควร ศรีสังคราม. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปุริสธรรมและพลธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร. (*ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2560). *พระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547*. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 25 ตุลาคม 2567 จาก <https://otepc.go.th/th/otepc09/km-otepc09/item/3003-2547.html>

วิมลวรรณ ศรีไสว และคณะ. (2564). แนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักพล 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดขอนแก่น. (*วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต*). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สถิตย์ชัย วรานนท์วนิช. (2553). ผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.